

UUSI PAJULIIKE EESTI NSV SPONTAANSELE FLOORALE

L. VILJASOO

H. KARU,
bioloogiakandidaat

Viimaste salikoloogiliste tööde avaldamisest Eestis on möödunud keskmiselt üle kahekümne aasta. Pärast A. Mathieseni «Dendroloogia» (1934), K. Auni «Eesti pajude» (1939) ja H. Sanduri «Paju bioloogiast ja kasvatamisest» (1940) ei ole Eesti pajude uurimustele enam midagi lisandunud.

Kahel viimasel aastal on Eesti NSV Teaduste Akadeemia Zooloogia ja Botaanika Instituudi kollektiiv floristilise materjali kogumisel tunduvalt täiendanud ka pajude herbariumi. Üksikute pajuliikide leviku, kasvutingimuste, kasvuviisi jne. kohta on teinud täiendavaid vaatlusi ja märkmeid käesoleva artikli autorid.

Nimetatud uute materjalide alusel tuli võtta revideerimisele senised seisukohad ja täpsustada mitme pajuliigi levikut Eesti NSV-s. Täiendavaid andmeid saadi endiste Baltimaade botaanikute K. R. Kupfferi, R. Lehberti, Th. Lakschewitzi, J. Treboux', E. Niclaseni ja K. E. Baeri herbariumidest, Riikliku Loodusteaduste Muuseumi Eesti (LM Hb) ja Balti (B Hb) herbariumidest, Tartu Riikliku Ülikooli (TRÜ Hb) ja ENSV TA Zooloogia ja Botaanika Instituudi (ZBI Hb) herbariumidest.

Alljärgnevalt käsitletakse kahe pajuliigi levikut Eesti NSV-s.

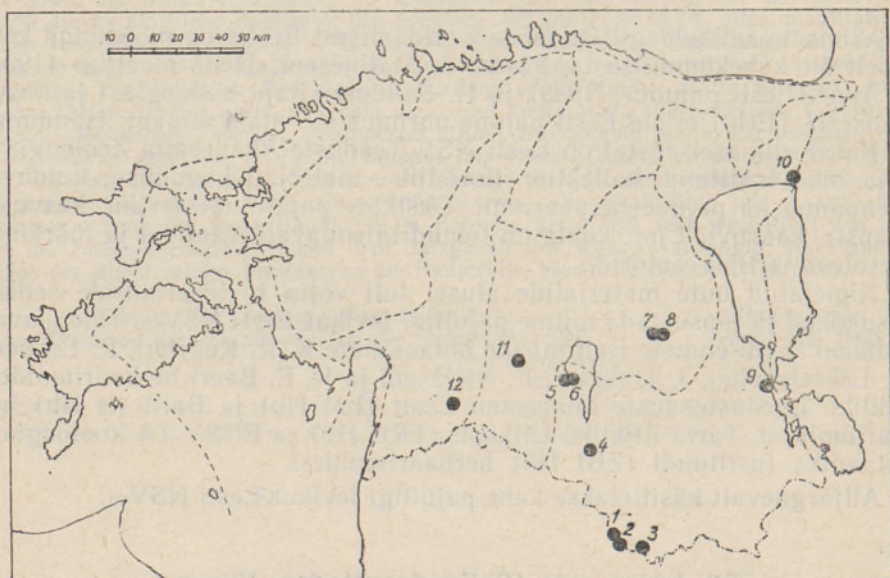
Pikalehine paju (*Salix dasyclados* Wimm.)

Läti salikoloog A. Rasiņš teatas paar aastat tagasi, et Koiva jõe vasakul kaldal, Eesti NSV territooriumil, kasvab pajuliik, mille kohta ei leidu andmeid eesti botaanilises kirjanduses. Selleks osutus kõrgekasvuline dekoratiivne põõsas — pikalehine paju (*Salix dasyclados* Wimm.). A. Rasiņš (Расиньш, 1959) andmeil kasvab ta võrdlemisi sageli Kesk- ja Põhja-Läti suuremate jõgede kallastel. Koiva (Gauja) jõgi oli senini selle paju leviku põhjapiiriks ja nimetatud leid jõe Eesti-poolselt kaldalt oli esimene pikalehise paju leiukoht meie spontaansele floorale.

S. dasyclados'e nomenklatuuri ja leviku kohta leidub kirjanduses väga erinevaid andmeid. Oluliste tunnuste järgi võib oletada tema hübriidset päritolu (Seemen, 1913; Rechinger, 1957) *S. viminalis* × *cinerea* × *caprea*, kuid ristamiskatsed pole andnud identset vormi. Pajude hübriidid on tavaliselt oma vanemate tunnustega varieeruvates kombinatsioonides. Vaatamata hübriidsele päritolule on *S. dasyclados*'ele ajalooliselt välja kujunenud kindlad pärilikud omadused oluliste tunnuste osas. Seetõttu on ta liigina selgesti eristatav ja O. Seemeni (1913) andmeil on tal kindlapiiriline levikuala.

Rida nõukogude autoreid (Корчагин, 1957; Морозов, 1950; Назаров, 1936 jt.) märgib, et *S. dasyclados*'t esineb peaaegu kogu Nõukogude Liidus; alates Leningradi oblastist levib ta ida poole, haarates Lääne- ja Ida-Siberi. Väljaspool Nõukogude Liitu leidub teda Skandinaavias, atlantilises ja Kesk-Euroopas, Mongoolias, Jaapanis ja Hiinas. R. N. Šljakov (Шляков, 1956) aga peab *S. dasyclados*'t NSV Liidu territooriumil looduslikuks liigiks ainult Baltimaadel. Ida poole levib tema arvates *S. serotina* Pall., millega *S. dasyclados*'t on kuni viimase ajani määramisel samastatud.

M. Willkommi (1875) ja O. Seemeni (1913) andmeil levib *S. dasyclados* Põhja-, Kesk- ja Lõuna-Saksamaal. *S. dasyclados* ssp. *baltica* Laksch. levikualaks märgib Seemen (1913, lk. 179): «Ida-Preisimaal Meemeli kaldal ning selle naaberladel: suurte jõgede ääres Venemaal Läänemere provint-sides kuni Peterburini (Neeva suudmeni)». K. H. Rechinger (1957) märgib *S. dasyclados*'e areaaliks Kirde-Saksamaa ja Poola, kuna mujal Kesk-Euroopas kultiveeritavat teda sageli korvipajuna.

Joon. 1. *Salix dasyclados* Wimm. leiukohad Eesti NSV-s:*

1, 2 — Valga rajoon, Koiva jõe ääres Koikkülast edelas; kasvab 4–6 m kõrguste põõsastena, 10–15 põõsast; 7. V 1959 leg. ENSV TA ZBI kollektiiv. 3 — Valga rajoon, Mustjõe kaldal Mõnište juures (silla lähedal); 4 m kõrgune põõsas; 7. V 1959 leg. L. Viljasoo. 4 — Valga rajoon, Väike-Emajõe kaldal Soo ja Soe vahel, umbes 1 km Soo sillast põhja suunas; 4–5 m kõrgune põõsas; 11. VI 1959 leg. L. Viljasoo. 5 — Viljandi rajoon, Tarvastu jõe ääres 2 km suudmest; 1,5–2 m kõrgune põõsas; 5. VIII 1959 leg. H. Karu. 6 — Viljandi rajoon, Tarvastu jõe suudmes Võrtsjärve ääres; 2–3 umbes 4 m kõrgust põõsast; 5. VIII 1959 leg. H. Karu. 7, 8 — Tartu rajoon, Amme jõe suudme lähedal Emajõe süvendatud osa kaldal; 3–4 põõsast 4–6 m kõrgused; 1. VIII 1959 leg. L. Viljasoo. 9 — Räpina rajoon, Meeksi jõe kaldal Mehikoormast edelas; 3–4 m kõrgune põõsas; 3. X 1959 leg. L. Viljasoo. (A. Rasiņš on määranud selle eksemplari *S. dasyclados*'e arvata-vaks värraks *S. phyllicifolia*'ga.) 10 — Vasknarva, Narva jõe ääres, lossi varemest 50 m põhja pool; 2 m kõrgune põõsas; 6. X 1959 leg. H. Karu. 11 — Viljandi, Vardi lähedalt; säilinud üks herbaareksemplar; 1. VI 1879 leg. G. Pahnsch. 12 — Abja rajoon, Tihemetsa dendraariumis; 1950. a. leg. A. Michelson.

* Kogutud herbaarmaterjali määrangud on kontrollinud A. Rasiņš. Herbaarmaterjal nr. 1–10 asub ENSV TA Zoologia ja Botaanika Instituudi herbaariumis.

Meie kodumaa floorat käsitlevas kirjanduses pikalehist paju mainitud ei ole, välja arvatud A. Michelsoni (1950) käsikirjalises töös, kus tähendatakse selle liigi esinemist Abja rajoonis Tihemetsa dendraariumis (joon. 1, 12). Vanemast herbaarmaterjalist (B Hb) leiti üksainus eksemplar emasurbadega, mille oli kogunud G. Pahnsch Viljandi lähedalt Vardilt 1. VI 1879 (joon. 1, 11). Ei ole aga teada, kas *S. dasyclados* esines Vardil istutatult või looduslikult; samuti puuduvad sellest leiukohast hilisemad andmed.

Kogudes 1959. a. suvel Lõuna-Eesti jõgede ääres pajude herbaarmaterjali, märkasid käesoleva artikli autorid, et pikalehine paju levib Eesti NSV-s looduslikult märksa laiemas ulatuses seni teadaolevaist andmetest. Nagu jooniselt 1 nähtub, kulgeb ta peamine levik põhja suunas: Väike-Emajõgi—Võrtsjärv—Emajõgi—Peipsi järv—Narva jõgi. Näib, et ta levib eriti vee abil, sest kõik 1959. a. leiud pärinevad kaldaäärseilt üleujutus-aladelt. Piusa jõe kallastel pole teda senini leitud. Tõenäoline on ta laialdasem levik Mustjõe ja Pärlijõe kallastel, kuid veel puuduvad selle kohta konkreetsed teated.

Joonisel 1 tuuakse pikalehise paju senised leiukohad Eesti NSV-s.

Pikalehine paju on 5—8 m kõrgune põõsas, harva puu. Lehed on suured, lineaalsed, kuni 20 cm pikad ja 2—3,5 cm laiad, ebaselgelt lainjalt saagja servaga, pealt tumerohelised ja võrdlemisi läikivad, alt hallikasrohelised ja hõredalt karvased. Urvad suured, sihvakad.

Rasinši (Расиньш, 1959) andmeil esineb ssp. *dasyclados* Läti NSV-s ainult kultuuris, kuna looduslikult levib ssp. *baltica*, mis on palju lühema emakakaelaga kui tüüpiline liik.

Ssp. *baltica* piires eraldab Rasinš 3 vormi:

1) f. *baltica* (f. *glabrescens* Kupff., f. *denutata* Nas.) — lehe alumine külg hõreda karvastusega. Senistel andmetel valdava levikuga vormiks ka Eestis.

2) f. *argentata* Rasinš — lehe alumine külg tiheda hõbedaläikelise karvastusega. Lätis esineb harva. Eestist senini ei ole leitud.

3) f. *glabrifolia* Rasinš — lehe alumine külg peaaegu paljas. Esineb Loode-Lätis. Rasinši määrangu järgi Eestis senini üks leiukoht (joon. 1, 4).

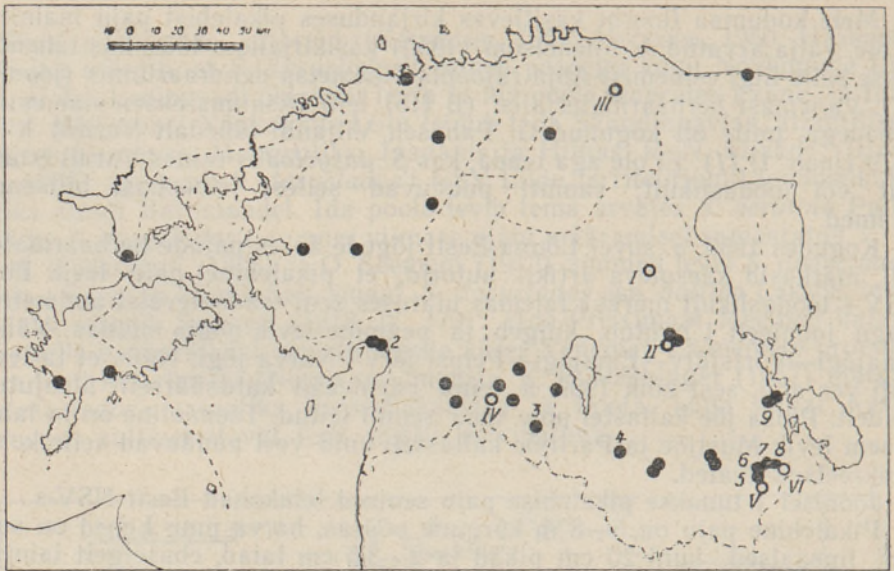
Punapaju (*Salix purpurea* L.)

1959. aastal kogutud herbaarmaterjali läbitöötamine andis huvitavaid andmeid ka punapaju (*Salix purpurea* L.) leviku kohta Eesti NSV-s. Senini oli ta tuntud ainult dekoratiivse külmakindla võõrpuuliigina parkides ja aedades, kust ta juhuslikult võis levida ka lähemasse ümbrusse.

Punapaju on kergesti määratav ja tema süstemaatika on võrdlemisi hästi läbi töötatud.

Punapaju levikualaks märgitakse: Põhja-Aafrika, Lõuna- ja Kesk-Euroopa (põhjapiiriga Inglismaa) — Lõuna-Rootsi — Leningradi joonest ida suunas läbi Aasia keskosa Jaapanini (Rechinger, 1957; Seemen, 1913; Назаров, 1936).

Kaua aega polnud selge punapaju looduslik esinemine Eestis. M. Willkommi (1875) andmetel puudub punapaju Soomes ja Põhja-Eestis (end. Eesti kubermang), kuid levib Kura- ja Liivimaal. A. Mathiesen (1934, lk. 258) toob Willkommi andmed ja lisab omalt poolt: «Võib-olla, et punapaju puudus ka Lõuna-Eestis loomulikult kasvades või esines ainult juhuslikult Eesti—Läti piiril. Praegusel ajal leidub teda rohkesti metsistunult.» K. Aun (1939), toetudes samuti Willkommi andmeile, märgib, et punapaju

Joon. 2. Punapaju leiukohad Eesti NSV-s: ● — *Salix purpurea* L., ○ — *Salix purpurea* × *viminalis*.

Looduslikud *S. purpurea* L. leiukohad: I — Pärnu, Saugast lõunas mere kaldal; 26. VI (1901)? (Treboux). 2 — Pärnu, Lesi niidul; 14. V (1901)? (Treboux). 3 — Tõrva rajoon, Ohne jõe ääres, Alalt umbes 1 km ulatuses ülesvoolu; 5. VI 1959 leg. L. Viljasoo ja M. Kask (ZBI Hb). 4 — Valga rajoon, Korva luhal magistraalkraavi kaldal; madal põõsas; 7. VI 1958 leg. H. Karu (ZBI Hb). 5 — Räpina rajoon, Piusa jõe ääres Tamme veski kohal; 4–5 m kõrgune põõsas, ♀; 6. V 1959 leg. L. Viljasoo (ZBI Hb). 6 — Räpina rajoon, Piusa jõe ääres, Tamme veski 300 m allavoolu; suur grupp 4–4,5 m kõrgusi põõsaid; 4. X 1959 leg. H. Karu (ZBI Hb). 7 — Räpina rajoon, Piusa jõe ääres Toho veski kohal; suur grupp 3–3,5 m kõrgusi põõsaid; 4. X 1959 leg. H. Karu (ZBI Hb). 8 — Räpina rajoon, Piusa jõe ääres Lehese küla kohal ja Lehese külast 200 m ida pool; 3 m kõrgused põõsad; 4. X 1959 leg. H. Karu (ZBI Hb). 9 — Räpina rajoon, Võhandu jõe kaldal Rāpinast ca 1 km edelas; 3–4 põõsast; 3. V 1958 leg. L. Viljasoo.

S. purpurea L. × *viminalis* leiukohad: I — Jõgeva rajoon, end. Kaarepere mõisa pargis; 2,5–3 m kõrgune põõsas; 28. VIII 1959 leg. H. Karu. II — Tartu, Ropka pajulas; 28. VIII 1958 leg. L. Viljasoo ja H. Karu. III — Rakvere rajoon, Arkna pargis; 5–6 m kõrgune põõsaspuu ja noored istikud; 8. X 1959 leg. L. Viljasoo ja H. Karu. IV — Viljandi rajoon, kraavi kaldal Pornuse pargi lähedal lepiku serval; 7. VI 1959 leg. V. Porgassaar ja J. Kaasik. V — Võru rajoon, Piusa jõe ääres Lindorast umbes 4 km kaugusel; 2 m kõrgune põõsas; 3. X 1959 leg. H. Karu. (Looduslik leiukoht.) VI — Võru rajoon, Piusa jõe parempoolsel kaldal. Tudernast 0,6 km ida poole; 2 m kõrgune põõsas; 4. X 1959 leg. H. Karu. (Looduslik leiukoht.)

üldiselt Eestis ja Soomes looduslikult levinud ei ole, leidub aga antud momendil metsistunult.

Et punapaju ei ole peetud meie kodumaiseks liigiks, pole teda võetud ka Eesti kõrgemate taimede määratesse (Eichwald jt., 1948; Enari jt., 1943), välja arvatud G. Vilbergi (1925) omasse, mille järgi ta esinemine Eestis on kaheldav. Seniste andmete põhjal saavutas punapaju oma leviku põhjapiiri Läti NSV-s, mida kinnitab ka Rasiņš (Расиньш, 1959).

Punapaju leviku kohta Lääne-Eestis on toonud andmeid A. Paivel (1958), märkides tema esinemist Kaerasmaa, Anija, Tuhala, Kehtna ja Emmaste pargis, Kingissepa aedades, Kuusnõmme metskonna vanas taimaias, Tallinnas Hirvepargis (ilus 4,5 m kõrgune põõsas). A. Michelson (1950) toob punapaju leviku kohta andmeid Raadi, Tallinna, Tihemetsa,

Joon. 3. *Salix dasyclados* Wimm.: *a* — lehtedega oks, *b* — emasurbadega oks; *Salix purpurea* L.: *c* — lehtedega oks, *d* — emasurbadega oks; *e* — *S. purpurea* f. *Lambertiana* Smith leht.

Räpina, Uue-Antsla, Vana-Antsla, Vana-Vigala ja Väike-Rõude pargist. Herbaarmaterjalide põhjal esineb punapaju veel järgmistes kasvukohtades: Tartus Ropka pargis (LM Hb), Ropka pajulas (ZBI Hb), Toomemäel (B Hb), Pärnu Rannapargis (TRÜ Hb. Treboux); Polli, Vana-Kariste ja Väimela pargis (TRÜ Hb); Öisu, Kärstna, Käravete, Toila (Oru) pargis (ZBI Hb) ja suulistel andmetel Kilingi metsäülemas aias (Abja raj.).

Peale eespool nimetatute on veel rida looduslikke leiukohti. Võimalik, et punapaju levikule on mõnel juhul kaasa aidanud inimtegevus.

Joonisel 2 esitatakse punapaju eri vormide senised leiukohad Eesti NSV-s.

Punapaju on sihvakate peente painduvate okstega ja ruljate urbadega 2—6 m kõrgune põõsas. Lehed on 5—10 cm pikad, sihvakad, äraspidimunajad, tumerohelised, alt sinakamad, tipuosas teravalt saagjad. Kuivades nad kergelt mustuvad.

Punapaju vormidest esinevad Eesti NSV-s järgmised:

S. purpurea f. *purpurea* — sagedamini parkides.

S. purpurea f. *Lambertiana* Smith — Piusa jõe ääres (joon. 2 — 6, 7) ja Öisu pargis (Treboux). Lehed võrdlemisi suured ja laiad, pikkusega 6—10 cm, laiusena 0,8—1,6 cm (noortel võrsetel kuni 2,5 cm).

S. purpurea f. *pendula* Dip. — leinavorm; Pärnu Rannapargis; 23. VII 1959 leg. A. Rasiš (ZBI Hb).

Punapaju väärdadest esineb Eesti NSV-s *Salix purpurea* × *viminalis*, mille leidude andmed on toodud joonisel 2. Ühtlasi on vastavad herbaarmaterjalid talletatud ENSV TA Zooloogia ja Botaanika Instituudis.

Piusa jõe äärest on punapaju leitud neljast erinevast kohast. Neist on kahest kohast leitud *S. purpurea* f. *Lambertiana*'t. Peale selle on kahest kohast leitud punapaju ja korvipaju hübriidi (*S. purpurea* × *viminalis*). Nende andmete põhjal võiks punapaju levikuala Piusa jõe ääres lugeda spontaanseks ja selle liigi areaal tuleks nihutada Põhja-Lätist Kagu-Eestisse (vt. joon. 2).

Ohne jõe äärest ja Korva luha leiukohtadelt on vaja koguda täiendavat materjali, sest praegused herbaareksemplarid on noorte, täiskasvamata lehtedega. Ohne jõe äärest pärineval eksemplaril leidub noortel lehtedel karvu (võimalik, et see osutub värraks). Liigi levik looduslikesse tingimustesse Pärnu ja Räpina lähedal on toimunud tõenäoliselt kultuurist.

Nii pikalehine paju kui ka punapaju kuuluvad meie floora dekoratiivsemate pajude hulka. Nad vääriavad tähelepanu nii ilupõõsastena kui ka tööstusliku kasutamise seisukohalt. Punapaju annab eriti peene ja painduva materjali korvide punumiseks, kuigi kultiveerimise puhul ta vitste saak hektarilt ei suuda võistelda korvipaju (*S. viminalis* L.) saagiga. Punapaju koor on kõrge salitsiinisaldusega (Seemen, 1913; Морозов, 1950). Pikalehine paju annab jämedamat punumismaterjali. Eriti sobiv on ta tün-nivitsteks. Ta on väga kiirekasvuline ja võib kultiveerimisel anda kõrgeid hektarisaake. Mõlemad liigid sobivad veekogude kallaste kinnistajateks.

KIRJANDUS

Aun, K., 1939. Eesti pajud. Tallinn.

Eichwald, K., Laasimer, L., Talts, S., Vaga, A., Varep, E., Üksip, A., 1948. Taimemääraja. Tallinn.

Enari, L., Eichwald, K., Vaga, A., Üksip, A., 1943. Kodumaa taimestik. Tartu.

Mathiesen, A., 1934. Dendrologia. Tartu.

- Michelson, A., 1950. Võõrpuuliikide kasvatamisest Eesti NSV-s. Käsikiri Eesti Põllumajanduse Akadeemias.
- Paivel, A., 1958. Eesti NSV lääneosas esinevad võõrpuuliigid ja nende kasutamise võimalused. Dissertatsioon bioloogiakandidaadi kraadi saamiseks. Käsikiri ENSV TA Keskraamatukogus.
- Rechinger, K. H., 1957. *Salicaceae*. In: Hegi, G., Illustr. Flora von Mitteleuropa, Bd. III, H. 1, 2. Aufl. München.
- Sandur, H., 1940. Paju bioloogiast ja kasvatamisest. Tartu Ülikooli Metsaosakonna toimetused, nr. 31.
- Seemen, O., 1908—1913. *Salix* in Ascherson, P. u. Graebner, P., Synopsis der mitteleuropäischen Flora, Bd. IV. Leipzig.
- Vilberg, G., 1925. Eesti taimed. Tartu.
- Willkomm, M., 1875. Forstliche Flora von Deutschland und Oesterreich. Leipzig u. Heidelberg.
- Корчагин А. А., 1957. Сем. *Salicaceae*. Кн.: «Флора Ленинградской области», II. Л.
- Морозов И. Р., 1950. Ивы СССР, их использование и применение в защитном лесоразведении. М.—Л.
- Назаров М. И., 1936. Род *Salix* L. Кн.: «Флора СССР», т. V. М.—Л.
- Расиньш А. П., 1959. Ивы (*Salix* L.) Латвийской ССР. Кн.: «Растительность Латвийской ССР», II. Рига.
- Цляков Р. Н., 1956. *Salicaceae*. Кн.: «Флора Мурманской области», т. III. М.—Л.

Eesti NSV Teaduste Akadeemia
Zooloogia ja Botaanika Instituut

Saabus toimetusse
3. II 1960

НОВЫЕ ДЛЯ СПОНТАННОЙ ФЛОРЫ ЭСТОНСКОЙ ССР ВИДЫ ИВЫ

Л. Вильсоо

Х. Кару,

кандидат биологических наук

Резюме

До настоящего времени у нас не было данных о распространении *Salix dasyclados* Wimm. и *Salix purpurea* L. в природных условиях Эстонской ССР. В соседней Латвийской ССР эти виды встречаются.

Несколько лет тому назад саликолог Латвийской ССР А. Расиньш сообщил о нахождении им *S. dasyclados* на территории Эстонской ССР на левом берегу реки Койва. На основе материала, собранного авторами в 1959 г., выяснилось также, что названные виды встречаются и в других местах республики.

Главной областью распространения *S. dasyclados* являются берега реки Вяйке Эмайыги, озера Вьртсъярв, реки Эмайыги, Чудского озера и реки Нарвы (рис. 1). Весьма вероятно также распространение *S. dasyclados* по берегам других водоемов юго-восточной части Эстонии.

Salix purpurea уже в течение продолжительного времени культивируется в качестве декоративного кустарника в парках и садах, откуда и происходит его распространение. Главным образом выращивается ф. *purpurea*. В юго-восточной части Эстонии, по берегу реки Пиузы, в природных условиях встречаются несколько зарослей этого вида, а также одиночные экземпляры ф. *Lambertiana* Smith. Кроме того, как в приведенных местонахождениях, так и в других местах республики распространены гибриды *S. purpurea*, главным образом *S. purpurea* × *S. viminalis*.

На основе представленных данных оба вида ивы можно отнести к спонтанной флоре Эстонской ССР.

Институт зоологии и ботаники
Академии наук Эстонской ССР

Поступила в редакцию
3. II 1960

NEUE WEIDENARTEN FÜR DIE SPONTANE FLORA DER ESTNISCHEN SSR

L. Viljasoo, H. Karu

Zusammenfassung

Bis zur letzten Zeit fehlten Angaben über die Verbreitung von *Salix dasyclados* Wimm. und *Salix purpurea* L. an natürlichen Standorten in der Estnischen SSR. Beide genannten Arten kommen aber in der Lettischen SSR vor.

Vor einigen Jahren berichtete der Salikologe der Lettischen SSR A. Rasiņš über das Vorkommen von *S. dasyclados* am linken Ufer des Flusses Koiva (Territorium der Estn. SSR). Das von den Autoren im Jahre 1959 gesammelte Material erbrachte gleichfalls den Beweis über das spontane Vorkommen der beiden obenerwähnten Arten an anderen Orten in Estland.

Das Verbreitungsgebiet von *S. dasyclados* erstreckt sich hauptsächlich längs den Ufern des Flusses Väike-Emajõgi, des Sees Võrtsjärv, des Flusses Emajõgi, des Peipussees und des Narvaflusses (Abb. 1). Sehr wahrscheinlich ist auch das Vorkommen dieser Weidenart an den Ufern anderer Gewässer im südöstlichen Teil Estlands.

Salix purpurea wird in Estland schon längere Zeit als Zierstrauch in Anlagen und Gärten angepflanzt, von wo aus sie auch häufig verwildert. Als Zierstrauch wird hauptsächlich f. *purpurea* kultiviert. An den Ufern des Piusa-Flusses im südöstlichen Teil Estlands wurden an natürlichen Standorten mehrere Bestände von *S. purpurea* angetroffen, einzeln wachsend auch f. *Lambertiana* Smith. Ausserdem treten daselbst und auch an anderen Orten der Estnischen SSR Hybride von *S. purpurea* auf, hauptsächlich *S. purpurea* × *S. viminalis*.

Auf Grund der angeführten Angaben können *S. dasyclados* und *S. purpurea* zur spontanen Flora Estlands hinzugezählt werden.

Institut für Zoologie und Botanik
der Akademie der Wissenschaften der Estnischen SSR

Eingegangen
am 3. Febr. 1960